

การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล

MANAGEMENT OF THE UPRIGHT SCHOOL PROJECT BASED ON THE FIVE
CHARACTERISTICS IN SECONDARY SCHOOLS OF CHAINAT PROVINCE
ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES

¹ชนุดร โสน้ำเที่ยง Chanudorn Sonamthiang

²ทนง ทศไกร Thanong Thosagai ³ดิเรก ด้วงลอย Direk Duangloy

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: kanchon.za@gmail.com

Article Received: May 04, 2025. Revised: June 26, 2025. Accepted: June 27, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการปฏิบัติสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านมีวินัย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านทักษะกระบวนการคิด ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) ด้านทักษะกระบวนการคิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบของผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และวิพากษ์ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลและเจตนารมณ์โรงเรียนสุจริต (2) ด้านมีวินัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมวินัยควบคู่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและปรับปรุงมาตรการส่งเสริมวินัยโดยเน้นการมีส่วนร่วม สร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน บริหารจัดการโปร่งใสให้ความสำคัญสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ปลูกฝังความรับผิดชอบ พร้อมติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง (3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งสร้างองค์กระต้นแบบด้านความซื่อสัตย์สุจริตโดยเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความตระหนักรู้ โปร่งใส ไว้วางใจ ตามหลักคุณธรรม โปร่งใส นิติธรรม สำนึกรับผิดชอบ และเปิดเผยข้อมูล พร้อมมีกลไกตรวจสอบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สอดแทรกคุณธรรม ประเมินผลเพื่อให้ยั่งยืนและคุ้มค่า (4) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายตามหลักนิติธรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและคุณค่าทรัพยากร โดยผู้บริหารวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย เปิดโอกาสมีส่วนร่วม โปร่งใส ตรวจสอบได้ รายงานผล สร้างวัฒนธรรมประหยัดเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน (5) ด้านมีจิตสาธารณะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างโปร่งใส เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมบนพื้นฐานศีลธรรม กฎหมาย มีกลไกตรวจสอบประเมินผลที่ชัดเจนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความไว้วางใจ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม รายงานผลและประเมินผลกระทบระยะยาวอย่างคุ้มค่า

คำสำคัญ: การบริหาร, โครงการโรงเรียนสุจริต, โรงเรียนมัธยมศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research article aimed 1) to study the management of the Upright School Project according to the five characteristics of secondary schools in Chainat Province, and 2) to propose a guideline for the management of the Upright School Project according to the five characteristics of secondary schools in Chainat Province based on the principle of good governance. This research was a mixed method research with 2 steps: Step 1: The management of the Upright School Project according to the five characteristics of secondary schools in Chainat Province was a quantitative research. The samples used in the research were 220 school administrators and teachers in secondary schools in Chainat Province. The research instrument was a 2-part, 5-level rating questionnaire. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. Step 2: Proposing a guideline for the management of the Upright School Project according to the five characteristics of secondary schools in Chainat Province based on the principle of good governance. This was a qualitative research method, and 9 key informants were interviewed. The research instrument was a semi-structured interview form. Data were analyzed by content analysis.

The research findings were as follows: 1) Overall, the project management of the Upright School Project based on the five characteristics in secondary schools of Chainat Province was rated at a high level. When considering each aspect individually, it was found that the highest level of practice was in the aspect of honesty, followed by discipline. The aspect with the lowest level of practice was thinking process skills, which was still rated at a high level. 2) The proposed guidelines for the project management of the Upright School Project based on the five characteristics in secondary schools of Chainat Province according to good governance principle were as follows: (1) Thinking process skills: School administrators should focus on developing students' systematic thinking skills through a variety of activities,

emphasizing student-centered learning, and promoting analytical, synthetic, evaluative, and critical thinking skills while simultaneously fostering moral and ethical values according to the good governance principle and the intentions of the Upright School Project. (2) Discipline: Administrators should instill moral and ethical discipline while building positive relationships and improving disciplinary measures by promoting participation, establishing clear regulations, managing transparently, emphasizing human rights and democracy, fostering responsibility, and continuously monitoring and evaluating development. (3) Honesty: Administrators should aim to create model organizations of honesty by setting a good example, raising awareness, ensuring transparency and trustworthiness based on principles of morality, transparency, the rule of law, responsibility, and disclosure of information, with mechanisms for inspection, promoting participation, integrating morality, and conducting evaluations for sustainability and cost-effectiveness. (4) Sufficiency living: Administrators should establish policies based on the rule of law to instill values of morality and resource conservation. They should analyze information, set goals, encourage participation, ensure transparency and accountability, report results, and foster a culture of frugality and shared responsibility. (5) Public-mindedness: Administrators should focus on transparently disclosing information about public-minded activities, allowing participation from all sectors in planning and implementing activities based on morality and legality, with clear mechanisms for monitoring and evaluation according to good governance principles, to build trust, promote social responsibility, and report and evaluate long-term impacts effectively.

Keywords: Management, Upright School Project, Secondary Schools, Good Governance Principles

บทนำ

สภาพแวดล้อมของสังคมไทยปัจจุบัน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย มีสื่อและเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของบุคคล และก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม ทางการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ข้อย่อย 4.2 ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าคุ้มทุน โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดง

ประชามติ หรืออื่นๆ และข้อย่อย 6.3 เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา (วิทยากร เชียงกูล, 2567)

โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถรับและส่งต่ออย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชน ชุมชน และสังคมรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ประชาชนมีความรู้ความสามารถมากขึ้นและพร้อมที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษามากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาและความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยิ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ยุทธศาสตร์ที่ 6 เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดระบบและรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษาให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรในการกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนาผู้เรียน และกำลังคนของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา กรอบแนวคิดในเรื่องหลักธรรมาภิบาลยังไม่มีบทบาทมากเท่าที่ควร ส่งผลทำให้การบริหารจัดการ ภาครัฐขาดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดปัญหาการคอร์รัปชันรวมทั้งก่อให้เกิดความสับสนเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศในระยะยาว (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2566) ดังนั้น ในการบริหารจัดการองค์การไม่สามารถที่จะเน้นเฉพาะหลักการทางวิทยาศาสตร์ ในความเป็นจริงบุคคลต่างมีจิตใต้สำนึกที่แตกต่างกันออกไป แต่ถ้านำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับการควบคุมทางด้านจิตใจของผู้บริหารให้มีการบูรณาการในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสำหรับองค์การ จะทำให้หลักการนำสุจริตธรรมสู่การบริหารองค์การที่ยั่งยืนต่อไป

ด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 เพื่อเป็นเครื่องมือให้หน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการบูรณาการการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เกิดประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานสร้างภาครัฐให้มีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

จากการที่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำข้อตกลงความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประสานความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา เพื่อบูรณาการการปลูกจิตสำนึก ถือเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ

ในการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ระยะที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต และยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก เพื่อพัฒนานักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ได้แก่ ทักษะกระบวนการ

คิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และจิตสาธารณะ โดยดำเนินการตามแนวทางของปฏิญญาโรงเรียนสุจริตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ด้านการปลูกฝัง และด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 100 มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่ผ่านการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ร้อยละ 80 ได้รับการปลูกฝังให้มีทัศนคติและค่านิยมไม่ยอมรับการทุจริต ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 80 เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 80 ดำเนินกิจกรรมตามโครงการเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความมีส่วนร่วมด้านทุจริตมีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยละ 80 ดำเนินกิจกรรมตามโครงการเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความมีส่วนร่วมด้านทุจริต มีจิตสำนึก สาธารณะ และสามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ มีผู้บริหารควบคุม กำกับ ดูแลให้การดำเนินงานของบุคลากรมีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ สถานศึกษาและบุคลากรทุกคนเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารและบุคลากรจะต้องนำหลักการต่างๆ มาบูรณาการร่วมกันเพื่อปรับใช้ในการบริหารและการดำเนินงาน แต่หลักการที่ขาดไม่ได้เลยคือการใช้หลักคุณธรรมซึ่งครอบคลุมจุดหมายของหลักธรรมาภิบาล (สุเมธ แสงนันทกุล, 2552) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความโปร่งใส การทำงานเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ

จากข้อมูลโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษายังประสบปัญหา ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ 2567 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท 13 โรงเรียน มีผลคะแนนการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 90 จำนวน 2 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท, 2567) ทั้งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ได้มีนโยบาย รวมถึงการจัดการอบรมให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้นำหลักและแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการดำเนินงานมากขึ้น แต่บุคลากรบางส่วนยังไม่ได้นำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาและข้อขัดแย้ง ส่งผลไปถึงคุณภาพของการศึกษาลดลงด้วย ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ยังมีได้กำหนดแผนการดำเนินการและโครงการเพื่อรองรับการบริหารงาน และการดำเนินงาน ตามแนวทางการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ประการได้แก่ 1) ทักษะกระบวนการคิด 2) มีวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) อยู่อย่างพอเพียง 5) มีจิตสาธารณะ อย่างจริงจัง อีกทั้งในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดความล่าช้า ผู้บริหาร

สถานศึกษาไม่สามารถประสานความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ มีปัญหาความขัดแย้งภายในโรงเรียน เกิดความเสียหายแก่ราชการและตัวบุคคล หากไม่ได้รับการแก้ไขอาจส่งผลเสียต่อคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนด ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาด้านการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้ในการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1) ประชากร ได้แก่ผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ทั้ง 13 โรงเรียน จำนวน 512 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูจำนวน 499 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท จำนวน 220 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูจำนวน 214 คน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970) โดยเทียบสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 9 รูป/คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริต จากเอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำร่างแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.5 ถึง 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่ประชากร นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ซึ่งความเชื่อมั่นมีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง +1 แต่ค่าความเชื่อมั่นที่ใช้ได้จะต้องมีค่าเป็น + และมีค่าใกล้เคียงกับ 1 6) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครู ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ Check list ตอนที่ 2 การบริหาร โครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale ของ Likert (1970) ซึ่งแต่ละคำถามจะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการใช้เกณฑ์ระดับความคิดเห็น ซึ่งมีการแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาและการอ้างอิงคำพูดบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด ชัยนาท ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะกระบวนการคิด 2) ด้านมีวินัย 3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 4) ด้าน อยู่อย่างพอเพียง 5) ด้านมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการปฏิบัติสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านมีวินัย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านทักษะกระบวนการคิด ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด ชัยนาท โดยภาพรวม

ที่	การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท	ระดับการปฏิบัติ			ลำดับที่
		$\bar{X}$	SD	แปลผล	
1	ด้านทักษะกระบวนการคิด	3.87	0.26	มาก	5
2	ด้านมีวินัย	4.71	0.22	มากที่สุด	2
3	ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.73	0.28	มากที่สุด	1
4	ด้านอยู่อย่างพอเพียง	4.02	0.50	มาก	4
5	ด้านมีจิตสาธารณะ	4.60	0.45	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย		4.39	0.32	มาก	

2. แนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาทตามหลักธรรมาภิบาล

2.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการ คิด แนวทาง 1) สถานศึกษา ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล และคุณธรรม โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้

ผู้เรียนอภิปราย ตั้งคำถาม ผิวกวิเคราะห์ เน้นการพิจารณาเหตุและผล รวมถึงไตร่ตรองผลกระทบของการกระทำ 2) สถานศึกษา มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่บูรณาการทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล และคุณธรรม โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ผ่านกิจกรรม มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบร่วมกันภายใต้บรรยากาศที่เปิดกว้างและปลอดภัย 3) สถานศึกษา เน้นการออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเผชิญสถานการณ์ท้าทาย ผิวกวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ผ่านคำถามระดับสูง พร้อมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อ

2.2 ด้านวินัย สถานศึกษามีการปรับปรุงมาตรการส่งเสริมวินัยให้เหมาะสม แนวทาง

1) สถานศึกษา ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเข้าใจในระเบียบวินัยผ่านกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในชั้นเรียน ควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู และนักเรียนโดยมีการติดตามและประเมินผลมาตรการอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปรับปรุงมาตรการส่งเสริมวินัยโดยเน้นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย สร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน 3) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและหลักการประชาธิปไตย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยเน้นการลงโทษเพื่อการพัฒนามากกว่าการลงโทษ

2.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายด้านความซื่อสัตย์สุจริต แนวทาง 1) สถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ ควบคู่ไปกับการสร้างบรรยากาศ วัฒนธรรมองค์กร โดยเน้นการให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบาย ระเบียบ แนวปฏิบัติ และกลไกการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุม ปฏิบัติได้จริง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ 3) สถานศึกษา ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดและดำเนินนโยบาย สอดแทรกคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในการเรียนการสอน มีการประเมินผลและปรับปรุงนโยบายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

2.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการประหยัดทรัพยากร แนวทาง

1) สถานศึกษา ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน เน้นย้ำความพอประมาณ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการประหยัดทรัพยากร โดยการวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ประเมินผล แนวทางการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริง 3) สถานศึกษา เปิดโอกาสให้ ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2.5 ด้านมีจิตสาธารณะ สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะ

แนวทาง 1) สถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานกิจกรรมอย่างชัดเจน และตรวจสอบได้ รวมถึงเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ตัดสินใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม และกฎหมาย มีกลไกการตรวจสอบ และประเมินผลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ 3) สถานศึกษา ควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย และวัดผลได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะกระบวนการคิดมีการปฏิบัติในระดับน้อยสุด ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายเหตุที่การปฏิบัติด้านทักษะกระบวนการคิดต่ำสุด เนื่องจากทักษะกระบวนการคิดเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนและเป็นนามธรรมสูงกว่าคุณลักษณะอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์หรือความมีวินัย ทำให้การนำไปปฏิบัติและการวัดผลประเมินผลทำได้ยากกว่า นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาอาจยังไม่ได้เน้นการส่งเสริมทักษะนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่องเท่าที่ควร ครูผู้สอนอาจยังขาดความชำนาญหรือเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการกระตุ้นและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา หรือการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนภายใต้กรอบของโครงการโรงเรียนสุจริต อีกทั้งภาระงานอื่นๆ และข้อจำกัดด้านเวลา อาจทำให้การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านนี้ถูกลดทอนลงไป เมื่อเทียบกับคุณลักษณะด้านอื่นที่เห็นผลเป็นรูปธรรมได้ง่ายกว่าในระยะสั้น การบูรณาการทักษะการคิดเข้ากับกิจกรรมหรือเนื้อหาสาระอื่นๆ ของโครงการอาจยังไม่ชัดเจนเพียงพอทำให้การปฏิบัติไม่เข้มข้นเท่าที่ควร สอดคล้องกับการวิจัยของรุ่งทิพย์ สะโลรัมย์ (2563) ที่พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาต่างมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมคุณลักษณะสุจริตแก่นักเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้มีทักษะการคิด ตลอดจนส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดคุณลักษณะด้านความสุจริต รวมทั้งยังปลูกฝังค่านิยมให้มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ 5 ประการ คือทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานการบริหารงานของโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและขยายผลการดำเนินงานเข้าสู่ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการจัดการโครงการต่างๆ จะมีการประชุมและวางแผนงานร่วมกัน คณะครูมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนงานของสถานศึกษาจึงทำให้สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยมีการอภิปรายผลในรายด้านดังต่อไปนี้

1.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ด้านทักษะกระบวนการคิด อยู่ระดับ มาก อาจเป็นเพราะ ได้มีการบริหารโครงการโดยมีการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างชัดเจน บุคลากรครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีทักษะและเทคนิคการสอนที่กระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียนได้ดี ผู้บริหารให้การสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของเรณณรงค์ ดวงดีแก้ว (2565) ที่พบว่า การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าจะให้ความชำนาญการและเกิดทักษะในระดับสร้างคุณค่าในหน่วยงาน หรือองค์กร ควรฝึกฝนทักษะการคิดโดยมีวิธีการกระบวนการจัดการ โดยจัดให้มีการอบรมสัมมนาในลักษณะปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย คุ้นชิน ฝึกฝนให้เกิดทักษะนั้นๆ รวมทั้งมีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง โดยมีความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่มีความรู้สึกกดดัน ผ่อนคลายแล้วผลงานที่ได้จะเป็นเชิงบวก รวมทั้งสามารถบูรณาการความรู้จากต่างสาขาวิชาเข้าด้วยกัน การแก้ปัญหาในลักษณะมองปัญหาแบบองค์รวมและแก้ปัญหาให้สำเร็จได้

1.2 ด้านมีวินัย การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ด้านมีวินัย อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังระเบียบวินัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง กิจกรรมในโครงการที่ส่งเสริมความมีวินัยรวมถึงได้รับการออกแบบและนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีการตอบสนองและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารักษ์ เสนาหาร (2561) ที่พบว่า การเสริมสร้างวินัย เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาคนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง และเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมืองอันก่อให้เกิดผลดีต่อ ประเทศชาติ และวินัยจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็ก ซึ่งวินัยเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทาง ความประพฤติของเด็ก การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก เพื่อที่จะสร้างสังคมให้สงบสุขเป็นระเบียบเรียบร้อยในอนาคต

1.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญ และเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์ มีการดำเนินกิจกรรมในโครงการที่มุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ครูอาจารย์มีความตระหนัก และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาสินี ศิริกิจ (2556) ที่พบว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จโดยปราศจากข้อบกพร่อง จำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริตมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ด้านอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาได้ดำเนินการกำหนดแผนงาน โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ตามนโยบายทางการศึกษา อย่างชัดเจน มีการดูแลอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนสถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกวิทย์ นันทธร (2565) ที่พบว่า วิธีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงตามหลักเบญจธรรมของ นักเรียนโรงเรียนอุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงอันเป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและเป็นคุณลักษณะที่ สังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม 5 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรู้ คุณธรรม 2) หลักเบญจธรรม อันเป็นธรรมอันงามที่อบรมและตกแต่งจิตใจให้งดงาม และเครื่องอุดหนุนเกื้อกูลแก่การประพฤติดี 5 ให้สมบูรณ์ผ่องใสยิ่งขึ้น 5 ประการ ได้แก่ เมตตากรุณา สัมมาอาชีพ กามสังวร สัจจวาจา สติสัมปชัญญะ

1.5 ด้านมีจิตสาธารณะ การบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ด้านมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ดำเนินการกำหนดแผนงาน โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ตามนโยบายทางการศึกษาอย่างชัดเจนมีการดูแลอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนสถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกมล นนทะภา (2560) ที่พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่สำคัญ กล่าวคือ การพัฒนานี้ควรดำเนินการบนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวนักเรียนเอง ได้เข้ามามีบทบาท นอกจากนี้ ควรมีการออกแบบและดำเนินโครงการหรือ

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนและแสดงออกถึงจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการสอดแทรกเนื้อหาและปลูกฝังจิตสำนึกด้านนี้ในกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดความตระหนักรู้ในคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ ยิ่งไปกว่านั้น การจัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอในโรงเรียนก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาจิตสาธารณะในทุกๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเสนอแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งความสำเร็จของโครงการไม่ได้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้นเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ การนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาเป็นกรอบในการบริหารโครงการจึงเป็นแนวทางที่ช่วยยกระดับโครงการให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนและโปร่งใส และการนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท เป็นการทำให้โครงการสอดคล้องกับระเบียบการบริหารภาครัฐรวมถึงเป็นการสร้างระบบนิเวศแห่งความสุจริตให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการอภิปรายผลในรายด้านดังนี้

2.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดยให้สถานศึกษาส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล และคุณธรรมผ่านการจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย ตั้งคำถาม และฝึกวิเคราะห์ตามหลักธรรมาภิบาล อันได้แก่ หลักนิติธรรมที่ให้ความสำคัญกับกฎระเบียบที่เป็นธรรม หลักคุณธรรมที่เน้นการปลูกฝังความดีงาม หลักความโปร่งใสที่เปิดเผยมعلوماتให้ตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หลักสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต ทองวัชรไพบูลย์ (2560) ที่พบว่า การบริหารโดยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนวัดมนโธรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้บริหารได้บริหารสถานศึกษาโดยเน้นผลที่เกิดกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิดที่ดี การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา รวมถึงภาวะผู้นำและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผู้บริหาร

2.2 ด้านวินัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและวินัยแก่นักเรียนและครูผ่านกิจกรรมอบรม การให้ความรู้เรื่องผลของการกระทำ และการมีส่วนร่วมกำหนดข้อตกลงในชั้นเรียน ควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนด้วยความเมตตาและการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นว่า การปรับปรุงมาตรการส่งเสริมวินัยให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเน้นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อันเป็นหลักการมีส่วนร่วม และสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสะท้อนถึงหลักนิติธรรม รวมถึงการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และหลักการประชาธิปไตย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยเน้นกระบวนการที่โปร่งใส เป็นธรรม และให้โอกาสนักเรียนในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลมาตรการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกานดา สุโลมาน (2560) ที่พบว่า

ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหลักความโปร่งใส ที่ผู้บริหารส่งเสริมให้มีระบบประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ชัดเจน อีกทั้งให้ความสำคัญกับจัดทำข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเผยแพร่สู่สาธารณชน ส่วนหลักนิติธรรม ผู้บริหารกำหนดแนวทางบริหารจัดการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับของบุคลากร และหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดให้มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าคุ้มทุนของโครงการ ที่ส่งผลต่อภาพรวมการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครูเป็นสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา

2.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการสร้างองค์กรต้นแบบด้านความซื่อสัตย์สุจริตโดยสถานศึกษาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกแก่บุคลากรควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและไว้วางใจตามหลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใส เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีกลไกการตรวจสอบและรับเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักสำนึกรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์ เก่งกลกิจ (2564) ที่พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอ และสร้างการรับรู้ที่ตรงกันในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกที่ต้งามด้านคุณธรรมและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรแก่บุคลากรและนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนตามหลักนิติธรรมเกี่ยวกับการประหยัดและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามหลักความคุ้มค่า มีการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายที่ปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนตามหลักการมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางและร่วมบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ตามหลักความโปร่งใส มีการรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556) ที่พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเขตอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 นครสวรรค์ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการบริหารงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอน และการใช้จ่ายด้วยความคุ้มค่า ได้ประโยชน์สูงสุด จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.5 ด้านมีจิตสาธารณะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจนและตรวจสอบได้ตามหลักความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติกิจกรรมตามหลักการมีส่วนร่วม โดยกิจกรรมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม และกฎหมายตามหลักคุณธรรมและหลักนิติธรรม มีกลไกการตรวจสอบและประเมินผลที่โปร่งใส เน้นทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลกระทบจริง พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย และวัดผลได้ โดยอิงหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของภูวรินทร์ รัชพงศ์ (2561) ที่พบว่า ด้านที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดองค์กรและโครงสร้างทางการบริหารที่ชัดเจน และมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงต่อ ผลประโยชน์ของสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารทุกด้านและสถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกด้านมีจิตสาธารณะและให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระการกระทำของตน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 5 ด้าน โดยสรุปเป็นองค์ความรู้การวิจัยดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล สามารถดำเนินการได้โดยมีกระบวนการทั้ง 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านทักษะกระบวนการคิด สถานศึกษาควรส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผลและคุณธรรมโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย ตั้งคำถาม และฝึกวิเคราะห์ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงส่วนรวม ครูและผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการพิจารณาเหตุและผล รวมถึงไตร่ตรองผลกระทบของการกระทำ อีกทั้งยังส่งเสริมสมาธิและการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมาภิบาลอย่างลึกซึ้ง สถานศึกษามุ่งเน้นการสร้าง

สภาพแวดล้อมที่บูรณาการทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และการคิดเชิงวิพากษ์ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศที่เปิดกว้างและปลอดภัย สถานศึกษาเน้นการออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเผชิญสถานการณ์ท้าทาย ผึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ผ่านคำถามระดับสูง ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พร้อมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเสริมสร้างหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาช่วยในการสร้างแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

2. ด้านวินัย สถานศึกษาเริ่มต้นด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวินัยผ่านกิจกรรมอบรม การให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมกำหนดข้อตกลงในชั้นเรียน ควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีด้วยความเมตตา เป็นแบบอย่าง และให้คำปรึกษา โดยมีการติดตามประเมินผลร่วมกันเพื่อปรับปรุงพัฒนา ซึ่งเป็นการส่งเสริมหลักคุณธรรม สร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วม พัฒนาศักยภาพ เคารพสิทธิมนุษยชน สร้างความรับผิดชอบต่อสังคม และบริหารจัดการโปร่งใสเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน อันเป็นการสะท้อนหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้กระบวนการที่โปร่งใส เป็นธรรม ให้โอกาสแก่ทุกคน เน้นการลงโทษเพื่อพัฒนามากกว่าการประจาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสำนึกรับผิดชอบ และเมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการทั้งหมดนี้ อย่างรอบคอบ ย่อมนำไปสู่หลักความคุ้มค่าในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สถานศึกษาที่ยึดมั่นในหลักความซื่อสัตย์สุจริตนั้น จะต้องมีการบริหารสถานศึกษาที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกแก่บุคลากรทุกคน อันเป็นการส่งเสริมหลักคุณธรรมให้หยั่งรากลึกในองค์กร ควบคู่ไปกับการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เปิดเผยและน่าไว้วางใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักความโปร่งใส สถานศึกษาที่ดีต้องกำหนดนโยบาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ครอบคลุม และปฏิบัติได้จริง ตามหลักนิติธรรม มีระบบการบริหารจัดการที่ตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูล และมีกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแสดงถึงหลักสำนึกรับผิดชอบ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดและดำเนินนโยบาย และมีการประเมินผลและปรับปรุงนโยบายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และคุ้มค่า อันเป็นการสะท้อนถึงหลักความคุ้มค่าของการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4. ด้านอยู่อย่างพอเพียง สถานศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกที่ดงามและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรแก่ทุกคน เน้นย้ำความพอประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการประหยัดทรัพยากร มีการวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินจุดที่ปรับปรุงได้ กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริง รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามหลักความคุ้มค่า เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการประหยัด การกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ตามหลักการมีส่วนร่วม บริหารจัดการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอตามหลักความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับหลักคุณธรรมและหลักนิติธรรมในการดำเนินงานตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5. ด้านมีจิตสาธารณะ สถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังจิตสาธารณะอย่างแท้จริง จะต้องยึดมั่นในหลักความโปร่งใส โดยเปิดเผยข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอความเห็น วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมตามหลักการมีส่วนร่วมทุก ขั้นตอนดำเนินการภายใต้หลักคุณธรรม และหลักนิติธรรม มีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งและประเมินผล โปร่งใส สถานศึกษาควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน สอดคล้องเป้าหมายกิจกรรม โดยอิงธรรมาภิบาล 6 ประการ และนำข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพมาวิเคราะห์ ปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดหลักความคุ้มค่า และ สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมระยะยาว รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
    - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาล ไปปรับใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานจริง
    - 1.2 หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย การสนับสนุน และการนิเทศติดตามการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมให้โรงเรียนบริหารโครงการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
    - 1.3 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสะท้อนภาพการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตในระดับพื้นที่ ซึ่งอาจนำไปสู่การทบทวนหรือปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานโครงการในภาพรวมให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น
  2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
    - 2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล ระหว่างกลุ่มโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หา ปัจจัย เงื่อนไข หรือแนวปฏิบัติที่ดี
    - 2.2 ควรศึกษาทัศนคติของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำตามหลักธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการ ศึกษาแนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท
    - 2.3 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารโครงการโรงเรียนสุจริตตามคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามหลักธรรมาภิบาล
-

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัค เสนาหาร. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จังหวัดชลบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑาทากาญจน์ เก่งกลิจ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต ธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูรินทร์ รักษ์พงศ์. (2561). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภูจิต ทองวัชรไพบูลย์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งทิพย์ สะโลรัมย์. (2563). สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เริงณรงค์ ดวงดีแก้ว. (2565). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2567). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียน. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/359952> สืบค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2567.
- ศิริกมล นนทะภา. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2566). แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 และการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลของประเทศไทยสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท. (2567). ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ 2567. แหล่งที่มา <https://spmuncn.obec.site/oit2567> สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2567.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท. (2566). สารสนเทศด้านจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา. แหล่งที่มา <https://edustatistics.moe.go.th/teacher18> สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2566.
- สุกานดา สุไลมาน. (2560). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุธาสินี ศิริกิจ. (2565). การพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม ตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยุหะภูมิพิสัยจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุเมธ แสงนันทนวล. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.
- เอกวิทย์ นันทน. (2565). การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงตามหลักเบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนอุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Likert, Rensis. (1970). The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Cronbach, Lee J. (1971). Essentials of psychological testing. 4 th ed. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale in Reading in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.